

آسیب‌های نظام انتخاباتی ایران

نظام انتخاباتی ایران با ترکیه چه تفاوت‌هایی دارد؟

هجوم ۱۶۳۶ نفر برای ثبت نام در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶ بود! بله! ۱۳۷ نفر زن و ۱۴۹۹ نفر مرد، به شکل رسمی و قانونی ثبت نام کردند تا صلاحیت آنان برای احراز پست ریاست جمهوری اسلامی ایران، بررسی شود! این صحنه سیرک مانند و مضحک، نمونه بسیار نازلی است که شاید نظیر آن را در هیچ کجای جهان نتوان پیدا کرد.

مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان و چندین نهاد پژوهشی و حقوقی و سیاسی و غیره، هنوز هم نتوانسته‌اند برای تعیین حدود و ثغور واقعی و منطقی قانون انتخابات ریاست جمهوری به اجماع نظر برسند و بخش قابل توجهی از شهروندانی که به عنوان نامزد انتخابات ریاست جمهوری ثبت نام می‌کنند، با تیپ و قیافه‌ها و ژست‌های عجیب، کل قاعده انتخابات را به سخره می‌گیرند. در همین حال، برگزاری انتخابات با شیوه سنتی کاغذی و شمارش دستی آرا، ایران را حتی از همسایگان جنگ‌زده و بی‌ثباتی همچون عراق و افغانستان عقب انداخته است. پس در این شرایط، حتی اگر بیمناک و نگران گاردهای همیشگی شورای نگهبان باشیم، باز هم باید در مورد آسیب‌ها و مشکلات مکانیسم برگزاری انتخابات در کشور صحبت کنیم، تا شاید برای تغییر این وضعیت، گامی برداشته شود. پس دست کم می‌توان به تجارب همسایگانمان نگاهی بیندازیم تا ببینیم آنها برای برگزاری انتخاباتی با بیشترین میزان صحت و دقت و بالاترین سطح عدالت و امنیت، چه تدابیری اندیشیده‌اند.

■ چرا انتخابات ایران را با ترکیه مقایسه کنیم؟

ترکیه یک کشور اسلامی همسایه ایران است که با وجود برخی تفاوت‌های مهم، از بُعد عامل جمعیتی، ترکیب قومی، تنوع و تکثر دینی و مذهبی، شباهت بسیاری به ایران دارد اما شواهد نشان می‌دهد که جمهوری ترکیه، با وجود آنکه در برخی جهات، از توان هموردی با ایران برخوردار نیست، اما دست کم در زمینه انتخابات، مزیت‌ها و برتری‌های فراوانی دارد.

محمد علی دستمالی

کارشناس مسائل سیاسی منطقه

**می‌توان به تجارب همسایگانمان نگاهی
بیندازیم تا ببینیم آنها برای برگزاری
انتخاباتی با بیشترین میزان صحت و دقت
و بالاترین سطح عدالت و امنیت، چه
تدابیری اندیشیده‌اند**

شاید برای خیلی‌ها عجیب یا غیر قابل پذیرش باشد که بخواهیم نظام انتخاباتی در جمهوری اسلامی ایران را با کشورهای دیگر مقایسه کنیم. احتمالاً در همان ایستگاه نخست، برخی می‌گویند نباید از یک کشور خاورمیانه‌ای توقع دموکراسی اروپایی داشته باشیم. ممکن است عده دیگری نیز تصور کنند که این سبک از برگزاری انتخابات، در جمهوری اسلامی در چهل سال و با ۳۶ انتخابات جا افتاده و نمی‌توان هیچ گونه تغییری در آن به وجود آورد. اما چه بخواهیم، چه نخواهیم، ما در این کشور، در کنار مشکلات بزرگی همچون اقتصاد بیمار متکی به نفت، نظام آموزشی سست و ضعیف، نظام بهداشت و سلامت فشل و بسیاری مشکلات دیگر، در حوزه برگزاری انتخابات نیز مشکلات بزرگی داریم و اتفاقاً این مشکل، نه تنها کم‌اهمیت‌تر از دیگر معضلات ما نیست، بلکه به خودی خود، ایرادها و نواقص دیگری نیز به دنبال آورده است که دم‌دستی‌ترین و بارزترین نمونه آن، همان فیلم کمدی تلخ و بی‌مزه

